

УДК: 72.012:728.5(045)

Авдєєва Н.Ю.¹, к. арх., доцент

Кириленко М.О., магістр

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПІДХІД ДО АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТИМЧАСОВОГО ЖИТЛА ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

В статті наведені результати дослідження різних видів модульних будівельних конструкцій, що застосовуються в аварійних ситуаціях при проектуванні тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб, а також розглядаються закономірності його проектування.

Ключові слова: мобільні конструкції, тимчасове житло, мобільне житло, внутрішньо переміщені особи.

Постановка проблеми. Потреба в створенні житла для переселенців чи постраждалих від катастроф і катаклізмів завжди була важливим чинником у подоланні соціально-економічних проблем, що поставали в суспільстві. В наслідок воєнних конфліктів велика кількість громадян змушені залишати свої домівки на користь збереження свого життя і здоров'я. Нажаль, дане питання до сьогодення не має єдиного алгоритму комплексного вирішення проблеми. Як зазначено в Законі України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (Резолюція Ген. Асамблеї ООН про територіальну цілісність України № 68/262) – важливим аспектом в наданні житла внутрішньо переміщеним особам є тимчасове житло та його архітектурно-планувальна організація, як етап в комплексі заходів, що забезпечуються міжнародним законодавством та законодавством України. Проектування аварійного житла, тобто такого, що було б міцним, надійним, дешевим і з достатньо простою і зрозумілою схемою монтажу та можливістю оперативної доставки до місць, де відбулися надзвичайні ситуації – це виклик часу, на який повинні

¹ © Авдєєва Н.Ю., Кириленко М.О.

відповісти молоді архітектори і проектувальники, оскільки, нажалі, ситуації, коли велика кількість людей потребує гуманітарної допомоги в сучасному світі, відбуваються все частіше і частіше.

Мета статті. Визначити підхід до архітектурно-планувальної організації тимчасового житла, враховуючи потреби мобільності і багатфункціональності цих об'єктів.

Аналіз попередніх досліджень. Досвід житлової забудови для вимушених переселенців, після Чорнобильської катастрофи розглянуто у дослідженнях [1, 2]. Формування мобільного житла для переселенців також досліджено [3]. Досвід проектування будівель і споруд тимчасового і колективного проживання розглянуто у [4].

Основна частина. Аналізуючи досвід будівництва тимчасового житла, можна стверджувати, що раніше на території України було багато прикладів з вимушеними переселенцями, чії проблеми розв'язувались поступово (переселенці з Чорнобильської зони за Чорнобильською будівельною програмою [1, 2]) або зовсім не були розв'язані належним чином – неодноразові наслідки стихійних лих в Карпатах, при окупації Криму, війні на Донбасі. Лише з трагічними подіями на півдні і сході України питання необхідності тимчасового житла для переселенців привернуло увагу суспільства та керівництва держави. Світовий досвід влаштування таборів для вимушених переселенців та біженців набагато більший (табір біженців на Хіосі, шведський табір на полігоні Revingehed; табір Заатарі на півночі Йорданії, тощо), проте великий відсоток проблем свідчить про недосконалий підхід в їх плануванні і відсутності комплексного вирішення питання. Звертаючись до міжнародного досвіду створення таборів для біженців, потрібно відрізнити біженців від внутрішньо переміщених осіб. При плануванні тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб важливим є можливість короткочасного проживання та поступове розселення людей по різних регіонах країни. За різними свідченнями фахівців та спираючись на досвід Вінницької, Запорізької, Івано-Франківської та Полтавської областей, найбільша кількість переселенців з зони АТО оселяються в східних областях країни, що може стати проблемою в

Проблеми розвитку міського середовища. Вип.3 (19) 2017

соціальному плані через недостатню кількість житла, перевантаження служб матеріальної допомоги тощо. В даному випадку найважливішим питанням є створення тимчасового мобільного житла, що забезпечило б утворення невеликих таборів для переселенців поза зоною бойових дій для подальшого рівномірного розселення громадян територією країни залежно від можливостей регіонів та приймаючих громад. Таке рішення дало б можливість зменшити навантаження на соціальну і економічну ситуацію областей, наближених до території конфлікту чи стихійного лиха. Також при використанні модульних будинків багаторазового використання через оптимальну конструкції та мобільність, можливий продаж самих модулів після їх цільового використання для постійного проживання за бажанням покупця (рис. 1).

Рис. 1. Приклад модульних будинків багаторазового використання.

Найбільшими проблемами таких таборів є: низький рівень фінансування, несвоєчасність зведення, невдоволення місцевих громад, відсутність спланованого покрокового алгоритму розселення внутрішньо переміщених осіб.

Створення тимчасового житла для переселенців з врахуванням якостей мобільності і модульності вирішує цілу низку проблем: тимчасове соціальне житло для переселенців, можливість продажу чи оренди цих самих модулів переселенцями, можливість повторного використання в подібних ситуаціях модулів, можливість

продажу приватним особами чи підприємствам під їх потреби.

Також модульні будинки можуть відігравати важливу роль в створенні постійного житла по місцю розселення постраждалих, як окремих споруд так і групами чи кооперативами. На базі куплених чи орендованих модулів вимушені переселенці набагато продуктивніше б могли створити власне житло чи очікувати зведення додаткового житла вже на постійній основі. Масове будівництво житла для біженців стало б потужним імпульсом для економіки країни [3,4]. Як показала практика тимчасове житло може використовуватись довше зазначеного терміну, тому використання наметових містечок може бути небезпечним через природні фактори та з питань безпеки. Тимчасове житло в вигляді малогабаритних конструкцій, що встановлюються на довговічний термін досить дорогі та не практичні після цільового використання. Найоптимальнішим рішенням в цьому питанні є модульне мобільне житло.

Дослідження доводять [1,2,3,4], що потрібно використовувати індустріальний підхід до створення сучасного житла, який пов'язаний з мобільністю. До переваг мобільного житла можна віднести наступні архітектурно-планувальні особливості:

- будівництво ведеться з готових модулів, що скорочує час та здешевшує зведення;
- встановлення будівель ведеться без дорогих фундаментів;
- будівля швидко трансформується в придатне для життя вигляд, а також швидко розбирається для переміщення на інше місце розташування; будівлі можуть поєднувати ознаки капітальності, що надає можливість їх тривалої експлуатації без переміщення.

Житлові модулі мають низку переваг: висока тепло- і шумоізоляція, швидке виробництво, можливість багаторазового збирання-розбирання, швидкого монтажу на новому місці, модульна структура на болтових з'єднаннях з взаємоз'єднуваними елементами, легкість демонтажу і складування, можливість об'єднання модулів з врахуванням чисельності сім'ї.

Зносостійкі санітарні контейнери під туалет і душові, є

економічним і практичним рішенням санітарно гігієнічних питань в різних місцях: будмайданчики, вахтові селища і містечка, об'єкти видобутку копалин, об'єкти ремонту. Також вони можуть бути повторно використані в громадських місцях: парках, садах, місцях відпочинку та туризму, виставки, торгові центри, що робить їх ще більш зручними і рентабельними.

Збірно-розбірні конструкції з туалетних модулів у вигляді унітазу, душової, пісуарів, туалетів для людей з обмеженими можливостями, блок-контейнер з душем і туалетом можуть бути зроблені в різних варіантах виконання в залежності від потреб. Упаковані блок-контейнери – за модульною технологією без зварювання. Збірні одиниці вставляються в один одного і надійно фіксуються болтами. Завдяки такій системі мобільні блок контейнери легко розбирається і збирається. У розібраному і упакованому вигляді він може транспортуватись на далекі відстані. Модульні конструкції можна також використовувати для модульних офісів, адміністративних приміщень, будівельних майданчиків, всередині табору переселенців як адміністративні будівлі та їдальні контейнери, зібрані з сендвіч-панелей на основі болтових з'єднань засобом взаємощеплення. Завдяки такій системі, будівельні вагончики з сендвіч-панелей виробляються за короткий час, можуть легко транспортуватися в розбірному вигляді, швидко збиратися на місці. Все це позитивно відбивається на їх ціні, і робить їх доступними і практичними. Стінні сендвіч-панелі мають товщину 50 мм, а покрівельні – 125 мм. Це забезпечує підвищену в порівнянні з аналогами, тепло- і звукоізоляцію.

Масштабний будівельний проект мобільних будівель та споруд суттєво поживає будівельну та суміжні галузі економіки, створить робочі місця, знизить рівень безробіття, принаймні, на період будівництва та суттєво підтримає українського виробника.

Висновки. Архітектурно-планувальна організація тимчасового житла, а також врахування якостей мобільності і модульності, можливість короткочасного проживання та поступового розселення людей по різних регіонах країни є важливим та вирішує цілу низку

проблем. Можливо успішний приклад Україні зі зведенням житла для біженців допоміг би забезпечити дахом над головою також інші верстви, що гостро його потребують – сім'ї військових, родини загиблих чи поранених бійців. За результатами дослідження різних видів модульних будівельних конструкцій, що застосовуються при проектуванні в аварійних ситуаціях визначено підхід до архітектурно-планувальної організації тимчасового житла для внутрішньо переміщених осіб враховуючи потреби мобільності і багатофункціональності цих об'єктів. Проаналізований матеріал чітко визначає завдання для створення модульного мобільного житла в майбутньому, що забезпечить кращий рівень проживання, безпечніші та зручніші умови експлуатації та транспортування, можливості повторного використання модулів.

Список використаних джерел:

1. Тут сіли лелеки. Огляд будівництва для компактного переселення за Чорнобильською будівельною програмою / В.Я. Пінчук., М.С. Авдєєва, Т.А.Доценко та ін.; під. ред. В.Я Пінчука. – К.: Чорнобильінтерінформ, 1997. – 227с. (Міністерство України у справах захисту населення від наслідків аварії на ЧАЕС, КиївЗНДЦЕП).

2. Авдєєва М.С. Узагальнення досвіду формування нового житлового середовища в сільській місцевості під час переселення постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи / М.С. Авдєєва, // Сучасні проблеми архітектури та містобудування: наук.-техн. збірник / Відпов. ред. М.М.Дьомін. – К., КНУБА, 2012. – Вип. 29. – С.204-209.

3. Панфілов А.В. Особливості формування мобільної оселі для тимчасового перебування (кінець ХХ – початок ХХІ ст.): а. реф. дис. на здобуття наук. ступеня к. арх.: спец. 05.23.21 «Архітектура будівель і споруд. Творчі концепції архітектурної діяльності». – М, 2013. – 26 с.

4. Архітектурне проектування будівель і споруд тимчасового колективного проживання: навч. посібник для студ. спец. 7.06010201 «Архітектура будівель і споруд» / В.З. Ткаленко, Л.Ю. Брідня / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський національний університет будівництва і архітектури.– К.: КНУБА, 2012. – 60 с.

Аннотація

В статье приведены результаты исследования различных модульных строительных конструкций, применяемых при проектировании в аварийных ситуациях временного жилья для внутренне перемещенных особ, а также закономерности его проектирования.

Ключевые слова: *мобильные конструкции, временное жильё, мобильное жильё, внутренне перемещенные особы.*

Abstract

The article presents the results of research on various modular building structures used in designing temporary shelters for internally displaced persons in emergency situations, as well as the patterns of its design.

Key words: *mobile structures, temporary shelters, mobile housing, internally displaced persons.*

Стаття надійшла до редакції у листопаді 2017р.

УДК 711.552.3:502/504]:656.71(043.2) **Авдєєва М.С.²**, *к.арх., доцент*
Кравчук Г.В., *студентка*
Національний авіаційний університет, м.Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ БІЗНЕС-ЦЕНТРІВ НА ТЕРИТОРІЯХ, НАБЛИЖЕНИХ ДО АЕРОПОРТІВ

Розглянуто особливості архітектурно-планувального формування екологічних бізнес-центрів на територіях, наближених до аеропортів.

Ключові слова: *аеропорт, екологія, екологічний стан, бізнес-центр, техногенний вплив.*

Актуальність. *Поява бізнесових споруд пов'язана з підвищенням ділової активності населення. Побудова бізнес-центрів*

² © Авдєєва М.С., Кравчук Г.В.